

Й.В. пан Ян ТОМБІНСЬКІ,
Посол, Голова Представництва Європейського Союзу в Україні

ВАЖЛИВІСТЬ РЕФОРМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ

Шановний Голово Верховного Суду, представники Адміністрації Президента, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, представники судової системи України!

Мені дуже приємно виступати сьогодні перед вами з нагоди річниці набуття чинності Кримінальним процесуальним кодексом (КПК) України.

Як колись зазначав Монтеск'є, немає свободи, якщо судова влада не відокремлена від законодавчої та виконавчої. Важливим інструментом розвитку сильної та незалежної України й партнерства з Європейським Союзом на принципах верховенства права є побудова сильної та незалежної судової системи.

Для Європейського Союзу реалізація реформ з метою посилення правосуддя має виняткове значення, особливо на тлі нашого спільного бажання підписати Угоду про асоціацію, яка закладає правову основу політичної асоціації і економічної інтеграції між ЄС та Україною. За останні роки Європейський Союз витратив 11,5 млн євро на підтримку реформи системи правосуддя в Україні. Вже реалізуються або незабаром розпочнеться реалізація 8 проектів технічної допомоги, у тому числі основного проекту на суму 8,6 млн євро, розрахованого на наступні 38 місяців і метою якого є сприяння розвитку реформ у сфері юстиції, а також проекту на суму 1 млн євро, що фінансується спільно з Радою Європи, метою якого є встановлення стандартів і реформування системи моніторингу. Я всіляко закликаю вас використовувати всі можливості співробітництва, що пропонують Рада Європи, Європейський Союз та його держави-члени. Україна може отримати значну користь від рекомендацій експертів, консультацій з партнерами і обміну досвідом з кращими практиками. Багато країн Європи вже скористалися перевагами цих програм, наприклад проектів Twinning, що фінансуються ЄС та його державами-членами. Практика показує, що ці програми можуть мати конкретні результати в процесі впровадження норм і стандартів ЄС та РЄ.

Забезпечення справжньої незалежності судів в Україні сприятиме підвищенню рівня довіри інвесторів до правової системи і, відповідно, поліпшенню інвестиційного клімату. Це також створить сприятливі умови шляхом стимулювання українського бізнесу розвивати інновації та бути конкурентоспроможним на європейських ринках. Незалежність судів зменшить ко-

рупцію та поліпшить ефективність використання бюджетних коштів під час реконструкції основної інфраструктури – від доріг до лікарень. Реформа запобігатиме зловживанню системою правосуддя як інструментом усунення політичних і ділових конкурентів, а також сприятиме ефективній реалізації конституційних прав пересічних громадян.

У цьому контексті підготовка і впровадження КПК може бути прикладом позитивного впливу тісної співпраці України з Радою Європи, забезпечуючи відповідність нового законодавства найвищим міжнародним стандартам. Кодекс став важливим кроком на шляху реформування системи кримінальної юстиції і заклав міцну правову базу для повного виконання Україною зобов'язань за Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

Мені приємно почути від представників української влади, що будуть здійснені подальші кроки для реалізації КПК, у тому числі створення Державного бюро розслідувань зі спеціальним статусом, на яке покладатимуться такі завдання, як розслідування кримінальних злочинів, вчинених державними службовцями, боротьба з корупцією та жорстоким поведінням. Позитивним сигналом є також продовження роботи, спрямованої на належне функціонування системи безоплатної правової допомоги, яка покликана забезпечити право кожної особи на представлення своїх інтересів кваліфікованим адвокатом у кримінальному процесі. Для успішного функціонування цієї системи важливе значення має належне застосування Закону «Про адвокатуру» і діяльність органів Національної асоціації адвокатів на демократичних і представницьких засадах.

Європейський Союз уважно стежить за процесом підготовки Закону «Про прокуратуру», який усуває функцію загального нагляду і обмежує роль органів прокуратури сферою кримінального права. Тісна співпраця з Радою Європи та Венеціанською комісією заклала міцний правовий фундамент для оновлення системи прокуратури України й вирішення питань невиконаних зобов'язань, які взяла на себе Україна перед Радою Європи.

Нарешті сподіваємося, що Верховна Рада наступного скликання ухвалить у другому читанні зміни до Конституції, необхідні для реформування системи суддівського самоврядування і функціонування Вищої ради юстиції як органу, що переважно складається із суддів, обраних своїми колегами. Ця реформа супроводжуватиметься подальшими кроками на законодавчому рівні, серед яких внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», що забезпечить демократичний склад і діяльність органів, які обирають членів Вищої ради юстиції.

Заслугою органів влади України є проведення активних консультацій щодо цих реформ з Радою Європи і ОБСЄ. Наразі з нетерпінням чекаємо, що уряд і Верховна Рада дійдуть консенсусу, необхідного для прийняття і впровадження цих норм в інтересах і на користь усіх громадян України.

Як Посол ЄС хочу побажати вам продуктивного обговорення, яке збагатить всі сторони, і плідного продовження процесу реформ, що сприятиме тісному партнерству між Україною та Європейським Союзом на підставі взаємної відданості принципам верховенства права.

H.E. Mr Jan **TOMBINSKI**,
Ambassador, Head of the Delegation of the European Union to Ukraine

RULE OF LAW-RELATED REFORMS IN THE CONTEXT OF EU-UKRAINE RELATIONS

Mr President of the Supreme Court, Representatives of the Presidential Administration, Parliamentary Commissioner for Human Rights representatives of different branches of the judicial system of Ukraine!

It is a pleasure for me to speak here today to mark, albeit with a certain anticipation, the anniversary of the entry into force on 20 November 2012 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine.

As the Montesquieu famously noted, «there is no liberty, if the judiciary power be not separated from the legislative and executive». Building a strong and independent judiciary is an essential tool to establish a strong and independent Ukraine, and to develop a close partnership with the EU on the basis of the rule of law.

For the European Union, the adoption of reforms to reinforce the judiciary is of paramount importance, in particular in light of our common wish to sign an Association Agreement establishing a legal framework for political association and economic integration between the EU and Ukraine. In the past years, the EU has spent 11.5 million Euros to support the reform of the Justice system in Ukraine. Eight assistance projects are already ongoing or will start soon, including a flagship project with a budget of 8.6 million EUR for the next 38 months to support the judicial reform process and a 1 million euro project co-funded with the Council of Europe that aims at standard-setting and monitoring reforms. Let me strongly encourage you to use all the cooperation possibilities offered by the Council of Europe, the EU and its member states. Ukraine can greatly benefit from expert advice, peer-to-peer consultations and exchange of best practices. Many countries in Europe have already taken advantage of these programs, such as «Twinings» financed by the EU and its member states, and practice has shown that they can bring very concrete results in the process of introducing the EU and CoE acquis.

In Ukraine, establishing truly independent courts will lead to an increase in investor confidence in the legal system, and thus to an enhanced investment climate; it will also create a better environment for Ukrainian businessmen to innovate and gain competitiveness in the EU markets; it will reduce corruption and lead to better use of public funding to renew key infrastructure, from roads to hospitals; it will prevent the ill-founded use of the judiciary as a tool to eliminate political and business competitors; and it will help ordinary citizens to effectively make use of their Constitutional rights.

In this context, the drafting and adoption of the CPC can be regarded as an example of how Ukraine's close cooperation with the Council of Europe can effectively contribute to ensuring that new legislation complies with the highest international standards. It marked a major step forward in the efforts to reform Ukraine's criminal justice system, and established a solid legislative basis for full adherence to Ukraine's obligations under the European Convention on Human Rights.

I am reassured to hear from Ukrainian authorities that further steps will follow in the implementation of the CPC, including through the establishment of a State Bureau of Investigation with a special status to take over investigative functions in crimes committed by civil servants, including cases of corruption and ill-treatment. It is also positive to hear about ongoing efforts to ensure the proper functioning of the new Free Legal Aid System, which should ensure that every person can make use of his or her right to be represented by a qualified lawyer in the criminal process. For the free legal aid system to function correctly, it is essential that the Law on the Bar is correctly implemented, and that the governing bodies of the National Bar Association are democratic and representative.

The EU is also closely following the drafting of a Law on the Public Prosecutor's Office (PPO) that eliminates general supervision powers and restricts the functions of the PPO to the realm of criminal law. The close cooperation with the Council of Europe and its Venice Commission helped to produce a solid legal basis for a modernized Public Prosecutor's Office, and to address an outstanding accession commitment of Ukraine towards the Council of Europe.

Finally, we hope that the next convocation of the Parliament will adopt in second reading the constitutional amendments needed to establish a reform of the system of judicial-self governance, establishing the High Council of Justice as an organ composed mostly by judges elected by their peers. This reform is to be followed by further steps at the statutory level, with amendments to the Law on the Judiciary and the Status of Judges, ensuring that the bodies that elect the members of the High Council of Justice are also democratic in their composition and their functioning.

The Government of Ukraine should be credited for having actively consulted these reforms with the Council of Europe and the OSCE. We now look forward for Government and Parliament to find the level of consensus that is needed to adopt and implement these important pieces of legislation, in the interest and to the benefit of Ukrainian citizens.

As Ambassador of the EU, I would like to wish you a productive and mutually enriching discussion and a fruitful continuation of the ongoing reform process, leading to a closer partnership between Ukraine and the EU on the basis of mutual commitment to the rule of law.